

Aktiivinen kansalaisuus

Korkeakoulujen Erasmus+ liikkuvuuden koordinaattoritapaaminen 17.4.2026

Kira Andersson, Liisi Räikkönen ja Vilma Virtanen, Opetushallitus

Erasmus+
Muuttaa elämäsi – avartaa maailmaasi.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Session sisältö

1. Aktiivinen kansalaisuus ja eurooppalaiset arvot
2. Kooste havainnoista KA131- ja KA171-loppuraporteista
3. Johdatus ryhmätyöskentelyyn: nostoja vuoden 2025 koordinaattoripäivien Padletista

**OSALLISTUMINEN
YHTEISKUNNALLISEEN
TOIMINTAAN JA YHTEISET ARVOT**
EU-OHJELMIEN PAINOPISTE

Aktiivinen kansalaisuus korkeakoulujen liikkuvuudessa

Liikkuvuus ei ole pelkästään opiskelua tai opetusta ulkomailla, vaan myös valmiuksien kehittämistä toimia aktiivisena, vastuullisena ja osallistuvana kansalaisena.

Opiskelijoita ja henkilöstöä kannustetaan pohtimaan omaa rooliaan yhteiskunnassa, ymmärtämään erilaisia kulttuureja ja osallistumaan aktiivisesti yhteisöihin myös liikkuvuusjakson aikana.

Korkeakouluilla on tärkeä rooli tämän tukemisessa: aktiivinen kansalaisuus voidaan tuoda osaksi esimerkiksi orientaatioita, ohjausta ja liikkuvuuden jälkeistä reflektiota. Tavoitteena on, että liikkuvuuskokemus vahvistaa paitsi osaamista myös osallisuutta ja eurooppalaisia arvoja.

Aktiivinen kansalaisuus ja eurooppalaiset arvot

Periaate: Erasmus+ -ohjelma edistää aktiivista kansalaisuutta ja yhteisiä eurooppalaisia arvoja, kuten **demokratiaa, ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.**

Kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti taustasta riippumatta, erilaisuutta arvostetaan ja opiskelijoita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti yhteiskuntaan.

Liikkuvuusjaksolla opiskelijat ja henkilöstö toimivat monikulttuurisissa ympäristöissä, oppivat ymmärtämään eri näkökulmia ja kehittävät valmiuksia toimia avoimessa ja demokraattisessa yhteiskunnassa.

Aktiivinen kansalaisuus – arvot käytännössä

Haaste: arvot koetaan helposti abstrakteiksi ja voivat näyttäytyä etäisinä tai poliittisesti latautuneina

Pelkkä arvoista puhuminen ei riitä, vaan tarvitaan konkreettisia tapoja tehdä ne näkyviksi arjessa

Korkeakoulujen rooli: tuoda arvot osaksi käytännön toimintaa ja liittää ne olemassa oleviin prosesseihin (orientaatiot, ohjaus, liikkuvuus)

Aktiivinen kansalaisuus – havaintoja loppuraporteista

KA131 (2023) ja KA171 (2022)

Havaintoja loppuraporteista 1/3

Vaikutukset syntyvät usein epäsuorasti

- Muutos voi olla näkyvää tai hienovaraista – ei aina näy kyselyissä
 - Rohkeus, reflektiokyky ja kriittinen ajattelu vahvistuvat
 - Liikkuvuus tukee “kipinän” syntymistä: Arvojen ymmärrys ja toimijuuden vahvistuminen → halu vaikuttaa omassa yhteisössä
-
- **Vaikutukset vaihtelevat liikkujan taustan ja liikkuvuusmuodon mukaan**
 - Monilla osallistujilla “lähtötaso” on jo korkea
 - Eri maista tulevilla erilaiset taustat
 - Pitkät vaihdot tukevat syvempää arvopohdintaa

Havaintoja loppuraporteista 2/3

Liikkuvuus lisää Eurooppa- ja EU-tietoisuutta

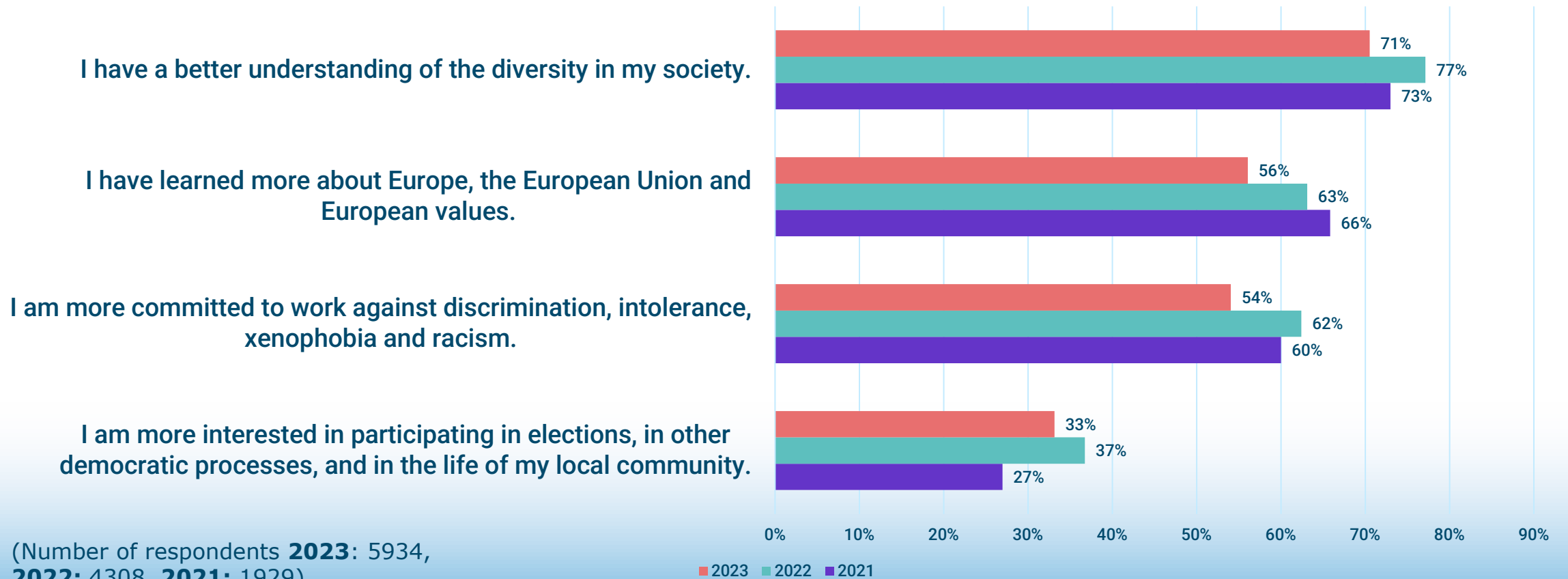
- KA131: Osallistujista yli puolet kokee oppineensa lisää Euroopasta, EU:sta ja eurooppalaisista arvoista
- KA171: Osalle kyse on ensimmäisestä kosketuksesta Eurooppaan
- Eurooppalaiset arvot konkretisoituvat arjen kokemuksissa

Vaikutus demokraattiseen osallistumiseen on maltillinen

- KA131: Vain 33 % kokee kiinnostuksen vaaleihin ja osallistumiseen kasvaneen
- KA171: Liikkujat tulevat hyvin erilaisista taustoista → tarvitaan sensitiivisyyttä ja tilannetajua.

KA131 korkeakoululiikkuvuus (SMS + SMT) Suomesta 2021-2023

As a result of my mobility activity...

(Number of respondents **2023**: 5934, **2022**: 4308, **2021**: 1929)

Havaintoja loppuraporteista 3/3

Korkeakoulujen strateginen potentiaali on vahva

- Korkeakoulujen arvot kuten tasa-arvo, avoimuus, vastuullisuus ja matala hierarkia tukevat teemaa

Tarve selkeämmälle tuelle ja sanoittamiselle

- Teema esiin jo lähtö- ja paluorientaatioissa
- Enemmän reflektiota ja konkreettisia esimerkkejä
- Opiskelijajärjestöt tukemaan toimijuutta, kiinnittymistä ja vaikuttamisen väyliä

Johdatus ryhmätyöskentelyyn

Aktiivinen kansalaisuus – arvot käytännössä

(Padlet koonnista 2025 koordinaattoripäiviltä)

1. Osallisuus ja demokratia

- opiskelijat mukana päätöksenteossa
- palautteen kerääminen ja hyödyntäminen
- keskusteluyhteys opiskelijoiden ja johdon välillä

2. Yhteisöllisyys ja kuuluminen

- tutorointi ja buddy-toiminta
- welcome week ja yhteisölliset tapahtumat
- kansainvälisten ja paikallisten opiskelijoiden kohtaaminen

3. Toiminta ja vaikuttaminen

- vapaaehtoistoiminta ja projektit
- yhteistyö yhteiskunnan toimijoiden kanssa
- osallistuminen paikallisiin yhteisöihin

4. Arvot näkyväksi arjessa

- moninaisuus ja yhdenvertaisuus osaksi orientaatioita
- intercultural training
- kestävät valinnat (esim. vihreä matkustaminen)

Aktiivinen kansalaisuus – arvot käytännössä

(Esimerkkejä Padlet koonnista 2025 koordinaattoripäiviltä)

- Lähtevät

- Vaihdossa

- Vapaaehtoistyö
 - Vihreä matkustaminen
 - Kielten vertaisoppiminen
 - Opiskelijalähettilästoiminta
 - Intercultural training –kurssi lähteville

- Vaihdon jälkeen

- Tutorointi
 - Ystävätoiminta
 - Opiskelijajärjestöt, esimerkiksi ESN

- Saapuvat

- Welcome Fair, järjestömessut ym
 - Kielten vertaisoppiminen
 - Yliopistodemokratia & opiskelijajärjestöt - niiden oikeudellinen asema ja vaikuttamismahdollisuudet
 - Äänestysmahdollisuudet kampuksilla, vaalipaneelit ja muut yhteiskuntaan vaikuttamisen mahdollisuudet esiin
 - E+ kouluissa
 - vapaaehtoistyömahdollisuudet

Ryhmätyöskentelyn ohjeet

- Ryhmätyöskentelyn tavoitteena luoda "työkalu" käytettäväksi aktiivinen kansalaisuus – teeman sanallistamiseksi korkeakoulujen käyttöön esimerkiksi erilaisissa orientaatioissa
- Työskentelyyn tarvitaan: ainakin 1 tietokone ja "kirjuri", myös yhteistyöstettävä dokumentti toimii
- Se voi olla PP-diasetti, Padlet, ryhmätyöskentelytehtävä tai muu konkreettinen työkalu, jonka ryhmä ideoi
- Tehdyt työt voi laittaa spostilla osoitteeseen erasmus.korkeakoulutus@oph.fi
- Kesän aikana työstämme niistä valmiin kokonaisuuden korkeakoulujen käyttöön
- Työskentelyaikaa 45 minuuttia, lopetetaan klo. 14:45

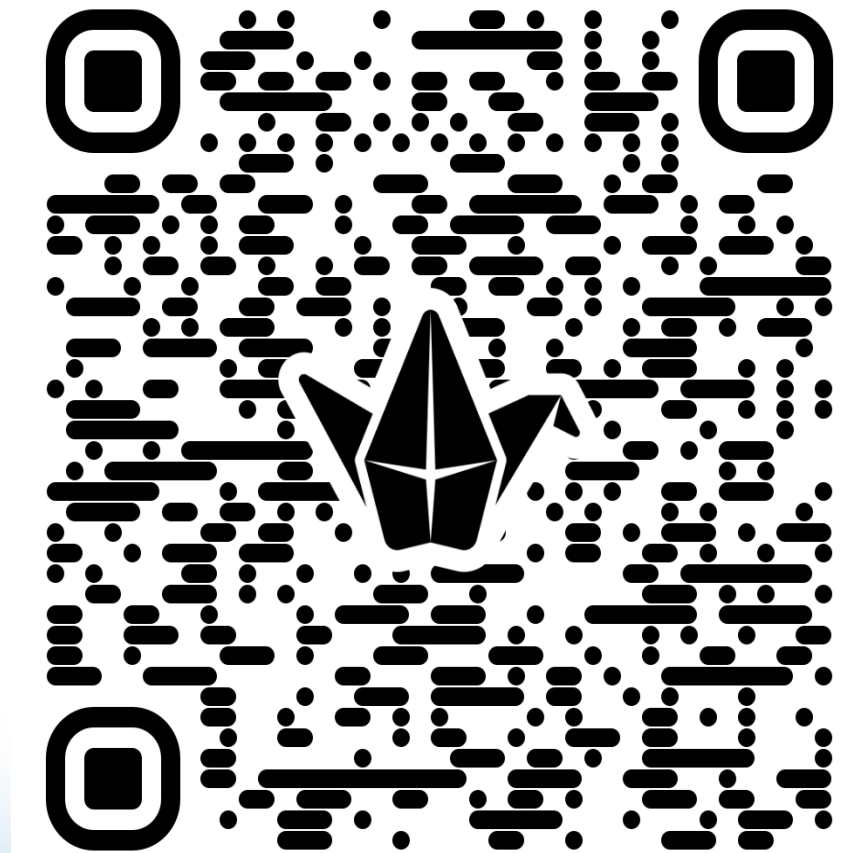
Ryhmät ja teemat

Lähtevien opiskelijoiden
lähtöorientaatio / Ryhmät 1-5

Lähtevien opiskelijoiden
paluorientaatio / Ryhmät 6-10

Saapuvien opiskelijoiden
orientaatio /Ryhmät 11-14

Vuoden 2025 padletista voi katsoa
ideoita käytännön tekoihin!

Kiitos antoisista päivistä!

- Sessioiden esitykset julkaistaan [tapahtumasivulla](#).
- Palautepyyntö odottaa teitä jo sähköpostissa.
 - Suosittelemme
 - Mikä vaikutti arvioosi? -> kirjoittakaa mitä tahansa avointa palautetta meille päivien ohjelmasta!

LinkedIn: @EDUFI_HigherEd